

УДК 378.1.001.76

DOI 10.18372/2786-5487.1.16637

Крамчанін Вячеслав Михайлович,

заступник директора з навчально-виховної роботи,

Запорізька гімназія № 4 Запорізької міської ради,

м. Запоріжжя, Україна

Крамчаніна Раїса Миколаївна,

вчитель математики,

Запорізька гімназія № 4 Запорізької міської ради,

м. Запоріжжя, Україна

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

***Анотація.** Стаття присвячена розгляду проблеми підготовки вчителів закладів загальної середньої освіти до організації інноваційної діяльності учнів. Аналізуються теоретико-методологічні аспекти підготовки учителів до інноваційної педагогічної діяльності з застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Встановлено, що інновації в освіті вважаються нововведеннями, спеціально розробленими або випадково відкритими. Визначені автором положення можуть використовуватися як регулятивна норма практики підготовки вчителів до інноваційної професійної діяльності.*

***Ключові слова:** вчитель, інноваційна діяльність, компетентність, підвищення кваліфікації, цифрові ресурси*

***Annotation.** The article is devoted to the problem of training teachers of general secondary education institutions to organize innovative activities of students. The article considers theoretical and methodological aspects of preparing future teachers of technologies for innovative pedagogical activity with the usage of information and communication technologies. The combination of all these stages forms a single innovation cycle. Innovations in education are considered innovations specifically*

designed, developed or accidentally open in the manner of educational initiatives. Identified the author of the position may be used as a regulatory standard practice of preparing future teachers for innovative career.

Key words: *teacher, innovative activity, competence, advanced training, digital resources*

Професія вчителя потребує особливого ставлення до постійно оновлюваних напрямів світової освіти, здатності до адекватного сприйняття потреб суспільства й відповідного удосконалення професійних компетентностей.

За результатами теоретичного аналізу наукових джерел, спостережень освітніх процесів і власного педагогічного досвіду можна стверджувати, що інноваційна діяльність є важливою складовою освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). На цьому наголошено у Законах України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.), Концепції нової української школи (2017 р.). Це потребує від сучасного вчителя ЗЗСО сформованості певних компетентностей, новітнього стилю мислення, що передбачає модернізацію цілей, змісту, форм, методів і засобів його професійної діяльності. Зважаючи на це, проблема підвищення кваліфікації учителів, здатних забезпечити умови для організації інноваційного пошуку учнів у процесі їх навчання, має першорядне значення для педагогічної освіти.

Проблему розвитку творчого потенціалу особистості, активізації її критичного мислення досліджували українські й закордонні науковці. Питання розвитку творчих здібностей, формування інноваційного стилю мислення вчителів, а також загальні засади педагогічної інноватики розглядали Л. Даниленко, І. Дичківська, С. Ніколаєнко, О. Спірін, Т. Сорочан.

Цікавою для нашого дослідження є монографія сучасного науковця А. Андрєєва, яка присвячена питанням підготовки майбутніх учителів фізики до організації інноваційної діяльності учнів в освітньому процесі. Науковець доводить, що вчитель у процесі організації інноваційної діяльності учнів

виконує певні функції (мотиваційну, організаційну, когнітивну, дослідницьку), які підпорядковані освітнім цілям і залежать від змісту конкретного виду учнівської інноваційної діяльності [1].

Актуальність проблеми вивчення підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти до організації інноваційної діяльності учнів зумовлена також наявністю суперечностей між: задекларованим у Національній стратегії сталого розвитку України забезпеченням потреб суспільства в особистостях, які здатні до інноваційної діяльності в процесі розв'язання професійних завдань, та відсутністю належних умов для прояву інноваційної ініціативи в умовах освітнього процесу в ЗЗСО; важливістю залучення учнівської молоді до інноваційної діяльності в процесі навчання та недостатнім рівнем професійної підготовки учителів до організації такої діяльності.

Метою дослідження є вивчення підготовки вчителів закладів загальної середньої освіти до організації інноваційної діяльності учнів.

Наукові дослідження останніх років [1 - 4] свідчать про те, що сьогодні в Україні за умов запровадження освітніх інновацій в контексті навчання учнів особливою популярністю користується інформаційно-комунікаційні технології і цифрові ресурси. Наприклад, всесвітня мережа Інтернет (World Wide Web – WWW) та технологія «он-лайн» (on-line), які дозволяють користувачу швидко отримати доступ до необхідної інформації. Особливістю впровадження інновацій в освітній процес ЗЗСО є самостійність і особистісна відповідальність вчителів і учнів за терміни і якість освіти. На наше переконання, саме дистанційне навчання учнів є однією з інноваційних форм, покликаної забезпечити виконання стратегій української освіти.

Нині освітній процес у ЗЗСО проходить за розкладом та в зручному для учнів місці за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Першочерговою метою навчання учнів є надання освітніх послуг, застосовуючи у навчанні сучасні інформаційно-комунікаційні технології [4].

Аналіз роботи ЗЗСО, які впроваджують освітні інновації, вказує на наявність низки труднощів, усунення яких потребує насамперед нормативно-правового забезпечення, фінансування, налагодженої роботи у цих закладах. На наше переконання, важливою ознакою інноваційної діяльності вчителя повинна бути її якість. Оскільки модернізація форм і методів навчання повинна враховувати застосування найкращого навчально-методичного забезпечення, передбачити здійснення контролю якості оцінювання навчальних досягнень учнів та їх відповідності освітнім стандартам.

Зробимо висновок, що для впровадження інновацій у закладах середньої освіти можна використовувати безкоштовні, вільно поширювані системи для організації дистанційних курсів такі як студія онлайн-освіти Ed Era, сервіс Zoom тощо. Це зумовлено декількома причинами: 1) більшість з них має сучасні засоби спілкування учнів та вчителів (чати, форуми, електронну пошту тощо); 2) для створення навчальних курсів, педагогам не потрібно мати додаткової спеціалізованої підготовки, достатньо мати навички роботи з браузером та текстовим редактором; 3) створення курсів в цих системах, як показав практичний досвід їх використання, – досить простий і зручний процес; 4) вони безкоштовні, доступні для завантаження з сайтів виробників [2].

Важливою умовою, на нашу думку, для роботи з ними (як для створення педагогами занять, так і для організації навчання учнів) необхідна наявність у кожного вчителя персонального комп'ютера будь-якої сучасної операційної системи з графічним інтерфейсом, виходом до Інтернет та сучасним браузером.

Вирішення зазначеної вище проблеми враховує безперервність професійної підготовки і професійного зростання сучасного вчителя та передбачає:

1) оновлення змісту підвищення кваліфікації вчителів ЗЗСО шляхом розроблення освітніх програм, навчальних планів, програм спецкурсів, навчально-методичних матеріалів, що мають враховувати інноваційний характер професійної діяльності педагога;

2) організацію освітнього середовища у ЗЗСО в умовах квазіпрофесійної діяльності вчителів, що передбачає наближення їх професійної діяльності до інноваційної освітньої діяльності;

3) використання в процесі підвищення кваліфікації і самоосвіти методів, форм і засобів навчання, що сприяють залученню вчителів до інноваційного пошуку під час отримання додаткових компетентностей;

4) створення умов для залучення вчителів до керівництва науково-дослідною роботою учнів з метою підготовки їх участі у всеукраїнських конкурсах тощо.

Таким чином, підготовка сучасного вчителя закладу загальної середньої освіти до організації інноваційної діяльності учнів є важливим компонентом його постійного професійного удосконалення, як сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми підготовки вчителів до організації інноваційної діяльності учнів в освітньому процесі ЗЗСО. Перспективними напрямками дослідження є такі: вивчення особливостей дистанційної форми управління інноваційною діяльністю учнів та у системі позаурочної роботи.

Список використаних джерел

1. Андрєєв А.М. *Підготовка майбутнього вчителя фізики до організації інноваційної діяльності учнів у навчальному процесі*: монографія. Запоріжжя: Статус, 2018. 380 с.

2. Карпенко М.М. Розвиток дистанційного навчання як відповідь на сучасні виклики для України. *Стратегічні пріоритети*. №4(33). 2014. URL: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/18-1435918091.pdf> (дата звернення 22.01.2022)

3. Напрєєв Я. Освітній потенціал систем дистанційного навчання. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2010. № 1. С. 245–252.

4. Організація дистанційного навчання у школі. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2476-organzatsya-distantynogo-navchannya-u-shkol> (дата звернення 22.01.2022)